

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi valtionavustuksesta eräisiin julkiselle sosiaali- ja terveydenhuollolle covid-19-epidemiasta aiheutuviin lisäkustannuksiin vuonna 2022

Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi valtionavustuksesta eräisiin julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-lisäkustannuksiin.

Tausta

Pääministeri Marinin hallitus on vuoden 2020 budjettiriihen yhteydessä sitoutunut korvaamaan koronaan liittyvät välittömät kustannukset täysimääräisesti niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät.

Covid-19-epidemiasta aiheutuneita kustannuksia on kompensoitu kunnille erityisesti korottamalla peruspalvelujen valtionosuuksia ja yhteisöveron jako-osuutta. Vuonna 2021 kuntakentälle epidemiasta aiheutuneet kustannukset korvattiin olennaisilta osin valtionavustuksilla, joita sosiaali- ja terveysministeriö myönsi yhteensä noin 1,08 miljardia euroa. Koronapandemia ei ole heikentänyt kuntataloutta, sillä valtio on tukenut kuntia ja kuntayhtymiä epidemian aikana vuosina 2020–2021 erilaisilla tukitoimilla yhteensä noin 5 miljardilla eurolla.

Koronasta aiheutuneet kustannukset eivät ole jakautuneet tasaisesti kaikkien kuntien kesken, vaan muun muassa tautitilanteesta johtuen kuntien välillä voi olla suuriakin eroja. Tästä syystä sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin liittyvät korvaukset kunnille, kuntayhtymille ja Ahvenanmaan maakunnalle on myös vuonna 2022 tarkoitus toteuttaa olennaiselta osin valtionavustuksilla, jotka mahdollistavat korvausten kohdentumisen valtionosuusjärjestelmää tarkemmin.

Tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kuntien vuoden 2022 koronasta aiheutuneiden sosiaali- ja terveydenhuollon lisäkustannusten korvaamiseksi myönnettävistä valtionavustuksista.

Pääministeri Marinin hallituksen kirjaus koronavirukseen liittyvistä välittömistä

kustannuksista on sidottu tautitilanteen kehittymiseen sekä taudin torjunnan tapoihin. Epidemiatilanne sekä taudin torjuntaan ja hoitoon liittyvät toimet ovat vuoden 2022 aikana kehittyneet ja muuttuneet monin tavoin. Muun muassa hybridistrategiaa, kansallista covid-19 testaus- ja jäljitysstrategiaa ja koronarokotusstrategiaa on päivitetty. Tartuntatautien vastustamistyö sekä varautuminen terveydenhuollon häiriötilanteisiin ovat kunnan lakisääteisiä tehtäviä, joita rahoitetaan jo valtionosuusjärjestelmän kautta. Yllä mainittujen tekijöiden vuoksi lausunnolle lähtevän asetuksen mukaisesti koronasta aiheutuneet lisäkustannukset korvattaisiin erillisellä valtionavustuksella kunnille testauksen, hoidon ja muiden välittömien kustannusten osalta 30.6.2022 saakka ja koronarokottamisen lisäkustannukset koko vuoden 2022 osalta.

Koronaepidemia ei ole heikentänyt kuntatalouden tilaa, sillä valtio on tukenut kuntia ja kuntayhtymiä epidemian aikana vuosina 2020–2021 erilaisilla tukitoimilla yhteensä noin 5 miljardilla eurolla. Valtion kuntataloudelle vuosina 2020 ja 2021 osoittamat rahalliset tuet ovat olleet erittäin mittavia ja voidaan arvioida, että lisärahoituksen määrä on kokonaisuudessaan ylittänyt selvästi kuntataloudelle aiheutuneiden lisäkustannusten ja muiden taloudellisten menetysten kokonaismäärän. Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen näkökulmasta vuoden 2022 kustannustiedon tulisi vastata mahdollisimman tosiasiallista tilannetta, sillä tieto vuoden 2022 nettokustannuksista toimii lähtökohtana hyvinvointialueiden rahoitukselle. Vuonna 2022 ei myöskään ole enää perusteltua jakaa erillistä harkinnanvaraista rahoitusta, koska kuntien taloudellinen tilanne on aikaisempien vuosien korvausten ansiosta hyvä.

Avustuskokonaisuuden tavoitteena on, että avustus kohdistuisi hakijoille kokonaisuutena oikeudenmukaisesti ja riittävän tarkasti aiheutuneiden lisäkustannusten suhteessa. Lisäksi tavoitteena on, että avustujajärjestelmä aiheuttaisi hakijoille mahdollisimman vähän hallinnollista rasitetta. Tämän vuoksi avustus määritettäisiin suhteellisen yksinkertaisin laskennallisin perustein.

Esityksessä ehdotetaan, että avustuksen määrä perustuisi olennaisilta osin toimintaa kuvaaviin tietoihin sekä laskennalliseen yksikkökorvaukseen. Toiminnot, joille avustus määritettäisiin tällä tavoin, olisivat covid-19-testaus, rokottaminen covid-19-tautia vastaan ja covid-19-taudin aiheuttama sairaalahoito. Toimintokohtainen avustuksen määrä määritettäisiin kertomalla lukumäärätieto valtionapuviranomaisen määrittämällä yksikkökorvauksella. Korvausten taso tulisi mitoittamaan siten, että epidemian hoidosta aiheutuneet lisäkustannukset tulevat valtakunnan tasolla kokonaisuudessaan täysimääräisesti katetuksi. Toimintokohtaisten avustuserien lisäksi avustuskokonaisuuteen sisällytettäisiin asukaslukuun pohjautuva laskennallinen erä kattamaan muita koronasta aiheutuneita välittömiä kustannuksia.

Esityksessä ehdotetaan, että avustus myönnetään ensisijaisesti kunnille ja Ahvenanmaan maakunnalle. Asetuksella säädettäväksi ehdotettu avustuskokonaisuus vastaa monilta osin vuoden 2021 kustannusten korvaamiseksi säädettyä asetusta.

Valtionavustuksen hakeminen ajoittuisi syksyyn 2022.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään toimittamaan 2.9.2022 klo 16:15 mennessä ensisijaisesti lausuntopalvelu.fi -järjestelmään. Lausunnossa tulee mainita diaarinumero VN/17578/2022.

Vaihtoehtoisesti lausunnon voi lähettää myös sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamon kautta (kirjaamo.stm@gov.fi, viite VN/17578/2022).

Huomaattehan, että kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Lausua voi yhteen tai useampaan kohtaan.

Aikataulu

Lausuntoaika on 8.8.–2.9.2022. Lausuntoaika on normaalia lyhyempi, koska asetuksen perusteella käynnistettävä valtionavustushaku ja sen pohjalta tehtävät päätökset ja maksatukset vaativat aikaa ja ne pitää saattaa päätökseen vuoden 2022 aikana. Lausuntokierroksen aikana järjestetään myös kuulemistilaisuus.

Valmistelijat

Asetuksen valmistelusta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. Valmistelusta on huolehtinut tehtävää varten asetettu ohjausryhmä ja valmisteluryhmä, joissa kummassakin on ollut edustus sosiaali- ja terveysministeriöstä sekä valtiovarainministeriöstä.

Lisätietoa antavat tarvittaessa:

lakimies Jonna Salmela (puh. vaihde 0295 16001 tai etunimi.sukunimi@gov.fi)
kehittämisen neuvos Saara Leppinen, 22.8.2022 alkaen (puh. vaihde 0295
16001 tai etunimi.sukunimi@gov.fi) Kysymyksiä voi lähettää osoitteeseen:
koronakorvaukset.stm@gov.fi

Liitteet:

[Asetus luonnos fi.pdf](#) - Asetusluonnos suomeksi

[Asetus luonnos sv_Förordning.pdf](#) - Förordningsutkast på svenska

[Perustelumuistio luonnos fi.pdf](#) - Perustelumuistioluonnos suomeksi

[Perustelumuistio luonnos sv_Motiveringspromemoria.pdf](#) - Motiveringspromemoria på svenska

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 1 §:ään (Soveltamisala)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 2 §:ään (Avustettavat kustannukset)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 3 §:ään (Avustuksen saaja)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 4 §:ään (Avustuskokonaisuudet)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 5 §:ään (Avustus testaukseen)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 6 §:ään (Avustus rokottamiseen)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 7 §:ään (Avustus hoidon kustannuksiin)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 8 §:ään (Avustus muihin välittömiin kustannuksiin)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 9 §:ään (Avustuskokonaisuuksien korvaustaso)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 10 §:ään (Valtionavustuksen hakeminen)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa kommentteja liittyen asetuksen 11 §:ään (Voimaantulo)

Kommenttinne

Tähän voitte kirjoittaa muita huomioita asetukseen liittyen

Kommenttinne

livari Annakaisa
Sosiaali- ja terveysministeriö

Saarikoski Annalotta
Sosiaali- ja terveysministeriö